

Silistria

ORIENTERINGSKLUBBEN

70 år i
glimt

Jubilæumsskrift for
Orienteringsklubben Pan
Århus
1946 - 2016

Hørhaven

Camping

Gyvelhøj

Forord

Dette jubilæumsskrift er et forsøg på at fastholde nogle glimt af OK Pans historie gennem de halvfjerds år, klubben nu har eksisteret. Det er et genoptryk af 60-års skriftet udvidet med de 10 år, der er gået siden dengang.

En del timer er gået med at rode i gammelt materiale og ikke mindst læse gamle numre af Pan-Posten. Kildematerialet har været hæftet fra 25 års jubilæet, det tilsvarende hæfte fra 40 års jubilæet, interview med klubbens stiftere i Århus Stiftstidende 19/10 1996 i forbindelse med 50 års jubilæet og så ikke mindst en stor mængde numre af Pan-Posten samt O-Posten og Orientering.

Men alligevel vil det kun være uddrag af klubbens rige historie, og man vil sikkert undre sig over, at dette eller hint er taget med - eller ikke taget med. Noget er bevidst fravalgt, andet er ganske enkelt smuttet.

God fornøjelse.

/Kell Sønnichsen

1946

Klubben stiftedes den 23. oktober på Kroen i Krogen.

For at blive optaget i Dansk Ski- og Orienterings-Forbund skulle man dog være mindst 25 medlemmer. Så de 4 initiativtagere, Karl Johan Jensen, Georg Nielsen, Albert Frederiksen og Palle Hinge, fik skrabt familie, venner og bekendte sammen.

Medlemsnumrene blev uddelt pr. lodtrækning, så nummer 1 fik Alberts endnu udopte søn (Preben).

Man nåede også at afvikle sit første løb i Marselisborg skov. Banen var 5,5 km og der var 23 deltagere.

1947

Det første nummer af Pan-Posten udkom den 1. marts - i mange år blot under navnet "Posten".

Klubben slog første gang katten af tøndens - en tradition, der levede meget længe.

Klubben blev medlem af Dansk Ski- og Orienterings-Forbund (DSOF) og de Samvirkende Idrætsklubber i Aarhus (SIKA). Det sidste gav ret til omklædning på Århus Stadion, hvilket blev "klubhus" helt frem til 1974, hvor klubben fik Silistria.

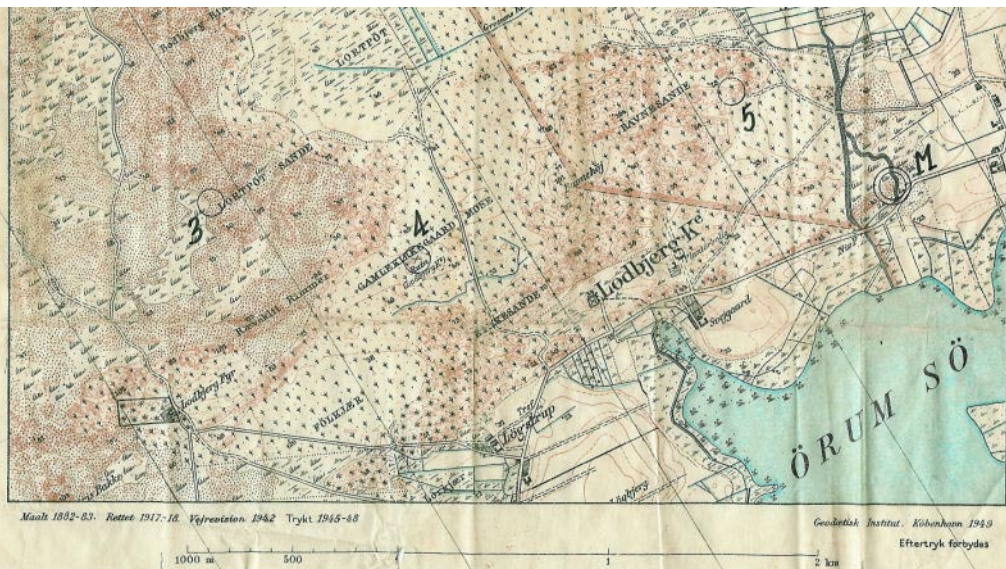
I september blev klubbens første åbne løb afholdt i Frijsenborg Skov. Hornslet Skiklub havde afholdt Djurslandsløb siden 1944, og i årets udgave vandt Karl Johan Jensen.

1948

Georg Nielsen kom på landsholdet og med til fire-nationers landkamp i Finland. Han påstod selv, at sjældent har en o-løber oplevet så spændende ting på så få poster.

Georg Niensens bane fra DM 1949. Banen var 12.200 m med 5 poster.

Århus Kommune fik sat skulpturen "Pan lærer fugl at synge" op i Marselisborgskoven og cementerede dermed klubbens ret til skoven(?). I årene, der fulgte blev træningsturene "tilfældigt" lagt forbi skulpturen, når en pige startede i klubben, og hun skulle så kysse hans fod.

1949

Så begyndte Pan at arrangere "Djurslandsløbet", og det voksede de følgende år til at have en status, der ligner Påskeløbene i dag - et løb, man bare skulle deltage i. Dette år var det i Løvenholm Skov, som var stor nok til at flere løbere kunne fare vild.

Pan var tæt på den helt store sensation til DM ved længe at ligge til at blive nummer et i holdkonkurrencen. Til sidst kom Københavns Skiklub dog forbi.

1950

Lige siden klubbens stiftelse havde man støttet en udskillelse fra DSOF i et selvstændigt orienteringsforbund. Dette lykkedes i 1950.

1951

Pan stod for Midtjysk Kreds' natmesterskaber og klubbens løbere vandt så godt som alt. Posterne var bemandede, hvilket efter sigende var, hvad konerne kunne bruges til i klubben de første år.

1952

Nyoprykkede Lis Jørgensen bankede jævnligt alle de øvrige i dameklassen og kom da også på landsholdet. Men danske mesterskaber blev det endnu ikke til i klubben...

Til gengæld satte Djurslandsløbet ny rekord med over 100 deltagere i Mols Bjerge.

1953

Pan deltog for første gang i Skøjtesløbet - en 5 mands stafet på 900 m rute i Risskov. Det blev til en andenplads for ikke-atletik folk.

1954

Året blev husket pga. et dansk mesterskab, der i den grad skilte fårene fra bukkene. Det øsregnede, og bare for at komme frem til start skulle man 1500 m igennem en mose i vand mindst til anklerne. Kun en enkelt løber ud af 60, Hans Hartmund, nåede under maksimumstid og blev dansk mester. Georg Nielsen kom i mål som nummer to blot to minutter over grænsen.

Djurslandsløbet satte ny rekord med over 150 deltagere.

1955

Svend Nielsen var klubbens repræsentant på landsholdet, hvor han var med til Nordiske Mesterskaber i Norrköping. Her blev han næstbedste dansker. Man kiggede ikke så meget på den totale placering, da Danmark

traditionelt i den grad blev distanceret af de øvrige nordiske lande.

1956

Georg Nielsens søn, Jørgen, blev kattekonge

Klubben blev ti år, og O-posten skrev, at "vel næppe nogen anden jysk klub har spillet en så dominerende rolle i dansk orientering".

Men vi manglede fortsat et dansk mesterskab...

1957

Signe Larsen skiftede fra Odder til Pan - med fire foregående danske mesterskaber i bagagen. Det femte kom så i Pan-regi, og klubben var så glad, at det første billede nogensinde i Pan-Posten var af Signe med præmien.

Signe Larsen med sin præmie.

1958

Djurslandsløbet blev internationalt, idet tre landsholdsløbere fra Norge deltog som fortræning til det følgende års Nordiske Mesterskab. Iblandt dem var den legendariske Magne Lystad, der - selvfølgelig - vandt løbet med en halv time til nummer to.

1959

På DIFs repræsentantskabsmøde fik Hugo B. Christiansen overrakt Oberst Sanders mindepokal for sit store arbejde for orienteringsidrætten, bl.a. som formand for Midtjysk Kreds og medlem af hovedbestyrelsen.

1960

Igen deltog Magne Lystad i Djurslandsløbet, men imod forventning vandt han ikke. Det flade terræn i Emmedsbo Plantage passede ham

ikke, og han blev kun nummer fem. Vinder blev i stedet Ole Hansen, KIF, mens Nils Jansson, Randers blev nummer to.

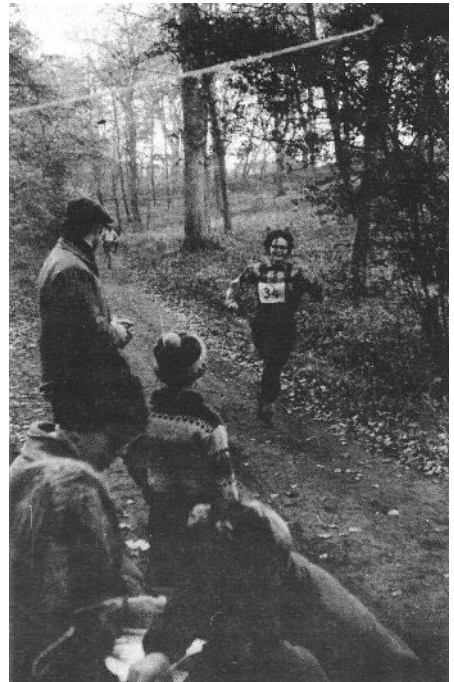
1961

Ny rekord til Djurslandsløbet med over 237 deltagere. Der skulle gå en del år, før det antal blev overgået.

Resultatmæssigt blev året ikke så godt for Pan, men Vera Blaase blev (som den eneste) kredsmester.

1962

Efter 15 års forsøg lykkedes det Karl Johan Jensen at blive kattekonge ved den årlige tøndeslagning. Men tønden faldt nu også hurtigt fra hinanden; ikke alle nåede at komme til at slå!

Vera Blåse vandt Djurslandsløbet i 1962

1963

På DOFs generalforsamling blev det vedtaget, at man fremover skulle løbe med fuld dækning - lange bukser og langærmet trøje - pga. faren for smitte med gulsot.

I Djurslandsløbet kunne man se en ny generation dukke frem, idet Ældre Junior-klassen blev vundet af Flemming Nørgaard. Poul Jørgensen blev nummer 3, Leif Nørgaard nummer 5 og Torben Jørgensen nummer 9.

1964

Klubben var ved at komme ned i en bølgedal, både medlemsmæssigt og resultatmæssigt. Til gengæld var der efterhånden indarbejdet en del traditioner: træningsløb, tøndeslagning, keglemesteskab, andespil, Skt. Hans bål, cykeltur og juletravetur.

1965

Nærmest som symptom på krisen i klubben skete det for første gang i tyve år: En post stod forkort til Djurslandsløbet.

Post 10 ved Djurslandsløbet. Så tæt på mål, og så stod den alligevel forkort...

Det begyndte også at halte med fremmødet til klubbens arrangementer, bl.a. måtte fødselsdagsfesten aflyses pga. for få

tilmeldinger.

1966

Efter at have kørt med to årlige generalforsamlinger besluttede man fremover kun at holde een. De blev dog fortsat holdt på Kroen i Krogen.

Man nåede også bunden, hvad angik aktive løbere, idet kun 17 løste licens.

1967

Klubben havde kun 48 medlemmer, men derfor kunne man jo godt lave talentudvikling. Ole Harmsen og Jørgen Nielsen blev sendt på o-skole i Norge, Vangen-lejren. Det fik de en del ud af, og Jørgen kvitterede ved at vinde kredsmesterskabet i Drengene-klassen - med 26 minutter!

Det første rigtige orienteringskort - i 1:25.000 - over Marselisborg blev lavet, men det var af medlemmer af Viborg O-klub: Flemming og Leif Nørgaard.

1968

Efter ti år uden nogen på landsholdet blev Jørgen Nielsen udtaget til junior-landsholdet - i øvrigt tyve år efter at hans far, Georg, debuterede på landsholdet i Finland.

Fire løbere tog til Borås i Sverige i en lille Morris Mascot for at se, hvad det der O-Ringen var for noget.

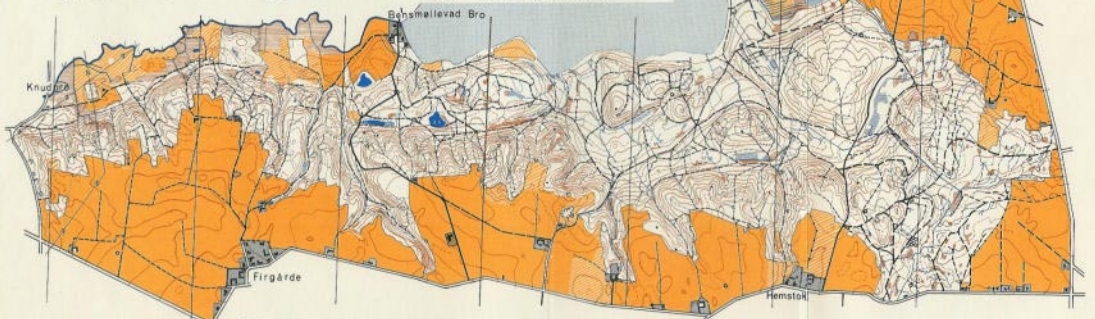
1969

Klubbens første o-kort blev tegnet. Det var Ravnø 1:20.000 tegnet af Henrik Andresen. Det blev brugt til Djurslandsløbet, hvilket jo gav en vis ændring af Djurslands placering.

Mogens Nielsen var til o-løb i Belgien, hvor en

O-KORT RAVNSØ

Målestok 1:20.000 - Ækvdistance 5m - Misvisning 0°
Signaturer efter DOF's kortnorm. Rekognosceret og
tegnet af Orienteringsklubben PAN, Århus, 1969

Kortet er omarbejdet til brug for orienteringsformål på grundlag af
Geodætisk Instituts kortmateriale. Reproduceret med tilladelse af Geodætisk Institut 1969 (A 49/69)

af banelæggerne var belgisk jægersoldat. Det satte sit præg på banen, der nærmere havde karakter af adventurerace. Der skulle både forceres en flod og klatres op ad klippevægge.

1970

Det 25. Djurslandsløb blev afholdt med ca. 300 deltagere.

Resultatmæssigt var klubben ved at komme lidt med igen, idet Lis Nielsen for andet år i træk vandt Pige-klassen ved DM. Og Flemming Nørgaard blev nummer 6 ved VM, hvilket forblev det bedste herreresultat indtil Allan Mogensen verdensmesterskab i 1993.

Klubben var kommet op på 88 medlemmer.

1971

Klubbens 25. år blev et meget aktivt år. Der kom mange nye medlemmer til klubben, heriblandt Leif og Flemming Nørgaard, Kurt Jensen, Lis Carlsen og Torben Jørgensen.

Klubben arrangerede DM Nat, hvilket ikke var en succes. En løber fjernede to poster, hvorved både herre- og junior-klasserne blev annulleret.

Ved DM blev Torben Jørgensen og Lis Nielsen mestre, og ved DM Stafet kom der til at stå Pan på nummer to og tre i Dame-klassen, mens Herre-klassen suverænt blev vundet af de ovennævnte tre nye medlemmer.

Djurslandsløbet var i en jubilæumsudgave med over 500 deltagere fra 5 lande.

Og så ville klubben blot "vise flaget" ved Skøjtesløbet, men blev overraskende nummer to.

Klubmesterskabet blev afholdt i Gellerupparken, der endnu var en delvis byggeplads, med opløb inde i Gellerupcenteret (City Vest) - de havde ikke lige overvejet, hvor meget mudder, der kunne slæbes ind.

1972

Klubben afholdte TRIM-kampagne, hvor ca. 1000 mennesker kom i skoven over tre weekender. Et meget forfaldent Silistria blev brugt som startsted. Århus Kommune havde imødekommet vores ønske om at overtage Silistria, men ville ikke bevillige penge til at få det sat i stand, og "så får vi ærlig talt ikke meget at kunne bruge det til".

Der var også tid til klubmatch mod Oslo-klubben BUL. Overraskende vandt Pan.

Det var også året, hvor Pan første gang deltog

i Tiomila, hvor man blev udsat for noget underligt noget, der blev kaldt "gafling".

Andre løbere (Poul og Lise Jørgensen) var i USA og prøvede, hvordan o-løb var derovre; lidt nærkontakt med en bjørn blev det også til. Næsten alle danske mesterskaber kom i hus.

1973

Vi var nu vokset til 153 medlemmer - en gevaldig fremgang siden 1969, hvor der kun var 60 medlemmer.

TRIM-kampagnen året før havde båret frugt, og blev da også gentaget - denne gang med over 2000 deltagere. Et decideret begynderkursus blev også igangsat.

Djurslandsløbet vendte tilbage til fordums storhed efter nogle års afmatning. Det var et internationalt løb og en slags "generalprøve" på VM.

1974

D a m e r .	Post nr.:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Nål:
W o m e n .	Km fra start:	0,7	1,3	2,1	2,3	3,1	3,4	4,0	4,6	5,2	6,1	6,6	6,9	7,4	7,7	7,9
1. Nørgaard, M.	DK	5.23	10.16	17.25	19.15	26.18	29.18	34.46	40.00	44.31	50.33	54.14	56.51	60.45	63.20	1.03.43
2. Cullman, K.	S	5.27	10.59	18.37	21.20	27.42	30.41	36.31	41.30	46.31	53.00	56.52	59.10	63.22	66.07	1.06.37
3. Borgenström, O.	SF	6.05	11.19	20.00	22.09	28.58	32.43	37.00	42.55	47.52	54.00	58.15	60.46	64.59	68.34	1.09.11

Dette var så året, hvor Mona Nørgaard blev verdensmester - og i øvrigt vandt alt, hvad hun kunne komme i nærheden af af nationale mesterskaber!

Mange Pan-medlemmer var involveret i at arrangere VM, hvor 21 nationer deltog. Men også på motionssiden skete der ting, idet TRIM-kampagnen fortsatte - igen med mere end 1000 deltagere.

Der startede egentlig organiseret ungdoms-træning hver tirsdag og torsdag.

Efter lang tids arbejde og med Alfred Bechs ingeniørbaggrund - og sikkert også med Monas verdensmesterskab i baghovedet - lykkedes det at få Århus Kommune til at bevillige penge til at istandsætte Silistria. Vores klubhus var ... i hus!

1975

Ombygningen af Silistria kostede også klubben penge og kontingentet blev sat betragteligt op, hvilket afstedkom en del debat. Der blev også udstedt "hytteaktier" på 100 kr. stykket i et forsøg på at indsamle de manglende midler. Men til sidste kunne Silistria indvies den 7/6 1975.

TRIM-kampagnen fik 2-3000 mennesker i skoven.

1976

Klubben arrangerede den første Midgårdssorm - en timands nat-stafet inspireret af Tiomila - med 60 hold.

En del af klubbens medlemmer oplevede, hvor kedelig Hou havn kan være, da færgen til Samsø gik i stykker, netop da klubbens cykeltur til Samsø skal med.

Og så blev der - efterhånden som sædvanlig - taget en række danske mesterskaber.

1977

Igennem flere år havde mange af klubbens medlemmer været med til O-ringen i Sverige. Dette år begyndte en anden tradition, nemlig at tage til Fransk 5-dages - som i starten kun var Fransk 3-dages.

1978

Årets Djurslandsløb i Marselisborg fik et "lille" problem, idet broen over Giber Å ved Fiskehuset - blot 300 m før mål - var skyllet væk af regnvandet.

Klubben fik ny klubdragt, og den velkendte bordeaux-farve blev indført.

1979

Klubben arrangerede Påskeløb på Mols med ca. 1700 løbere. For første gang brugte klubben EDB til løbsafviklingen, idet Ivan Christensen kørte beregningen på en IBM 370.

Efter stagnerende deltagertal til TRIM-arrangementet forsøgte man sig med faste poster i perioden 1/5 til 30/9.

1980

Kvitåvæn blev for første gang målet for Pans skitur - og det har den været lige siden.

På generalforsamlingen var der debat, om klubben skulle indkøbe en datamaskine til regnskabet, der var ved at blive noget arbejdstungt. Det var ved at være svært at finde hjælpere til de forskellige aktiviteter.

Til gengæld var det ikke svært at finde flotte resultater, for første gang siden 1972 fik klubben begge senior-mesterskaber hjem i DM Stafet.

1981

Arrangementsudvalget prøvede at arrangere noget nyt: Kanotur på Gudenåen. Den blev en noget våd fornøjelse.

Pan/BUL matchen led en stille død pga. manglende tilslutning. Ungdomsafdelingen havde til gengæld succes med sine IFK-matcher, hvor man løb mod ungdomsløberne i IFK Göteborg.

1982

En sejlivet tradition startede: Ungdomsafdelingen fik eget indstik i Pan-Posten med Bo Clausen som første redaktør.

Som to år før fik klubben begge danske mesterskaber hjem i stafet med Karin Jexner, Lis Nielsen i D21 og Ivan Christensen, Erik Bobach og John Skovbjerg i H21.

Årets Skt. Hans løb kunne i øvrigt samle 110 deltagere - dobbelt så mange som til klubmesterskabet...

1983

Dorthe Hansen overhalede tre andre løbere på sidsteturen i stafetten ved VM i Ungarn, og skaffede dermed Danmark en bronzemedalje. En anden Pan-løber, Karin Jexner, var også på holdet, der desuden bestod af Mette Filskov og Hanne Birke.

Mette Filskov, Hanne Birke, Karin Jexner og Dorthe Hansen sikrer Danmarks første VM-stafetmedalje.

1984

Første Kristihimmelfartsløb arrangeredes af klubbens ungdomsafdeling. Det skete som afslutning på forårets begynderkursus - en tradition, der fortsat holdes i hævd.

1985

Pan kørte uden større problemer - dog undtaget kørselsordningen, der tilsyneladende altid har været problemfyldt.

Medlemstallet nåede de 350.

1986

Nok det mest debatterende år i Pan-Posten nogen-sinde. Både skovadgang (eller rettere: manglende adgang i Hørret Skov), Påskeløb, madpakkeløb og Tordenskjolds soldater blev inderligt debatteret.

Og så lykkedes det langt om længe at vinde klub-cuppen! Til gengæld måtte man for første gang nogensinde opgive at lave Djurslandsløb.

1987

Mogens Nielsen fik DOF's "Organisatoren" for sin store arbejdsindsats på klub- og forbundsplan.

Klubben arrangerede for tredje gang Midgårdsormen - med 600 deltagere.

1988

Philip Matthews fik arrangeret en legendarisk Tiomila-tur med temaet "Hvalpene mod Old Boys". Tre herre- og et dame-hold blev det til - og hvalpene vandt.

Til klubfesten debuterede et band med rødder i det lokale Silistria-miljø, Fejlklip, bl.a. med deres nummer 1 hit single "Borelia Blues".

1989

Pan arrangerede to store stævner, nemlig Påskeløb for Nordkredsen samt et af løbene til World Masters Games, desværre ikke med så mange deltagere som håbet.

Flemming Nørgaard fremstillede verdens første o-kort, Risskov, rentegnet på computer.

Ved DM på Bornholm kom Pan hjem med ikke mindre end 7 guld, 2 sølv og 4 bronzemedaljer. Det lykkedes også at vinde klub-cuppen, men det manglede også bare, da vi stillede med 130 løbere i Dollerup Bakker.

1990

Efter et par tiltag fik klubben endelig en elitepolitik. Hvordan den skulle udformes

Med computer-rentegning kan man lege: Risskov set fra ballon over Århus bugten. Kortet blev brugt til klubmesterskabet i 1991.

gav debat og snak gennem hele året, og en løs "elitegruppe" opstod. Det er den, der er fortsat i de arrangerede tirsdags- og torsdagstræninger.

Pan stod som arrangør af det første World Cup stævne på dansk grund. Det foregik i Gjern Bakker som et sprint-stævne - det er det, der i dag hedder mellemdistance.

Ulrika Ørnhausen løber i mål ved World Cup 1990.

1991

Efter i adskillige år at have været lige ved og næsten lykkedes det for en Pan-folder ikke at nå færgen. Det betød en tur via Sjælland for at komme til Tiomila.

Der var snak og planer om at udvide klubhuset, men det blev ikke til noget i denne omgang.

1992

Ved Tiomila førte Ebbe Nielsen Tiomila nogle få sekunder ved første post på andenturen efter at være sendt i skoven 10-15 sekunder efter tæten af Jens Hansen. Det var også den Tiomila, hvor den ene foler måtte slæbes ombord på færgen med en ødelagt kobling og gearkasse.

Printede kort holdt deres indtog med et forsøg i Norringure.

1993

Tenna Nørgaard ved hjemkomsten fra JWOC i Italien.

Klubben fik et organiseret Talentmiljø med lønnet træner (af DOF). Og der var succes med det samme, idet Tenna Nørgaard ved JWOC i Italien vandt mellemdistancen og blev nummer to på den klassiske - og nappede i øvrigt også fire danske mesterskaber det år.

1994

Pan stod - vist nok for første gang - som arrangør af hele DM-weekenden med DM Individuel i Ravnsø og DM Stafet i Yding. Sidstnævnte fandt sted i muligvis den mindste område nogensinde brugt til DM Stafet, idet et salg af noget af skoven påvirkede skovadgangen i negativ retning.

1995

Talentmiljøet fik bragt liv i tirsdags- og torsdagstræningerne, der ellers var blevet noget "rutineprægede". Vinterens træning gav pote, idet både dame- og herre-holdene fik de bedste placeringer indtil da ved Tiomila, og man deltog også for første gang i Jukola.

Årets store arrangement var JWOC i Horsens, hvor alle kunne glæde sig over Christina Grøndahls guldmedalje på individuel og stafetholdets ditto.

1996

Klubben fik sin egen hjemmeside.

Og så fyldte OK Pan 50 år. Det blev behørigt fejret med at udnævne de tre tilbageværende stiftere til æresmedlemmer (Albert Frederiksen manglede). Øllet til fødselsdagsreceptionen blev ikke drukket, så dagen efter, hvor fustagerne skulle afleveres, blev alt, hvad der kunne indeholde væske fyldt op med øl. Det blev en meget munter torsdagstræning...

På internationalt plan blev Flemming Nørgaard valgt ind i IOF's styrelse.

1997

Thomas Hjerrild startede ud i spidsen for Tiomila.

Ved Tiomila opnåede Pans herrehold at føre stafetten i godt tre timer. Det skyldtes den blev (planmæssigt) afbrudt mellem anden tur, hvor Jens Knud Maarup havde spurttet fra teten, og tredje tur, hvor Thomas Hjerrild så startede som nummer et. Det gav interview til svensk tv.

Der var nærmest klubtur til VM i Norge, hvilket var en god ide, for det var den bedste sommer i Norges historie og det blev til VM guld til stafetherrerne.

1998

Klubben stod for DM Kort, med det følgende års WMOC i tankerne. Alt forløb stort set planmæssigt - selv den næsten obligatoriske udsættelse af starten på anden runde.

1999

Med 3600 deltagere ved et vellykket WMOC stod OK Pan som arrangør af det hidtil største arrangement i dansk orienteringshistorie. Økonomisk fik klubben et pænt overskud.

Til gengæld gik forberedelserne ud over den årlige tøndeslagning, som for første gang siden klubbens stiftelse ikke blev afholdt.

»Tjah, så er vi sådan set klar til at tage imod løberne...« Torben Utzon og Per Klixbüll i målportalen til WMOC.

2000

Det første FEMINA Kvindeløb blev afholdt med 380 løbere.

Sportident udstyr blev indkøbt for en del af overskuddet fra WMOC, ligesom der var snak om at bruge penge på en tilbygning til Silistria og/eller en klubbuss.

Klubbens ældre medlemmer organiserede sig i Panisterne.

2001

Klubbens første Caravelle.

Snak blev til handling, da klubben - gennem Torben Utzon og Hans Bloch - købte en klubbuss. Den blev i 2004 stjålet ved JWOC træningssamling i Polen.

Ved en usædvanlig våd DM weekend på Bornholm vendte Pans løbere hjem med mange medaljer: 6 af guld, 4 af sølv og 3 af bronze.

2002

På generalforsamlingen blev det vedtaget at bruge 450.000 kr. på en tilbygning til Silistria.

Det kneb derimod noget med den daglige drift af klubben. Bestyrelsen var ikke fuldtallig, og der var ikke noget træningsudvalg - og derfor ingen træningsløb i starten af året.

Det modsvarede af en stor tilslutning til løb: 81 løbere var til Påskeløb, over 90 til divisionsmatch og 33 var med til Tiomila.

For at strømline driften blev der ansat en sekretariatschef, Jørn Riis.

2003

Silistria fik en tilbygning og blev næsten dobbelt så stor og fik desuden to saunaer.

Endnu en gang var OK Pan arrangør af hele DM weekenden med både Klassisk og Stafet i Frijensborgskovene. Stævnet fik megen ros og trak ny rekord i antal deltagere, over 1000.

2004

FEMINA Kvindeløb havde nået en størrelse, der gjorde, at det udgjorde en betragtelig del af klubbens indtægter.

Multisport og mountainbikes begyndte at krybe ind i klubben, både gennem nye medlemmer og "etablerede" o-løbere, der fandt det spændende at kombinere o-løb med noget andet.

På ungdomssiden blev der etableret samarbejde med Aarhus 1900 under projektet "Et godt idrætsmiljø for børn". Efterfølgende begyndte man at se ungdomsløbere løbe med orange "Follow me" trøjer.

2005

Som test - ikke mindst af IT - før VM i 2006 arrangerede klubben DM Sprint i Skåde Bakker. Andre testede også VM - eller rettere terrænerne, idet en del landshold var på træningslejr i området.

Pan-Posten blev revolutioneret ved at få en ny forside for første gang i 30 år.

Femina Kvindeløb samler nu over 2500 deltagere.

2006

Her var så stævnet, som 4 års planlægning var rettet imod, nemlig VM i orienteringsløb. Det blev ikke mindre end "The best Games ever", som IOF's generalsekretær efterfølgende kunne erklære. Arrangementet fik simpelthen guld!

Lige så glædeligt var det, at se Claus Bloch vinde bronzemedalje ved sprinten i Mindeparken.

Klubmesterskabet blev løbet inde i Tivoli Friheden, og ved aftenens 60 års fødselsdagsfest blev Flemming Nørgaard udnævnt til æresmedlem. Ved festen blev også husorkesteret »Fejlkli« gendannet.

2007

Der blev sat deltagerrekord til FEMINA Kvindeløb med 3500 deltagere, og et par stykker af klubbens medlemmer kunne ikke få nok af at arrangere VM og hjælpe til ved årets VM i Kiev.

Resultatmæssigt kom Torbjørn Gasbjerg hjem fra VM i MTBO med en guldmedalje og en bronzemedalje på stafetten sammen med Søren

Strunge og Lasse Petersen (Ballerup OK).

Sidst på året blev der placeret ca. 1½ tons egetræ i Marselisborgskovene i form af knap 100 faste poster. De blev placeret som led i forbundets »Poster i skoven« projekt - det, der siden er omdøbt til »Find Vej«.

Ved årets klubfest fik Old Boy bandet »Fejlkli« kamp til stregen af ungdomsbandet »Udgået«.

2008

Antal deltager til Femina Kvindeløb satte igen rekord med 3900 deltagere. Der blev uddelt 14 tons gaveposer!

MTBO-VM stafetholdet fra sidste år vekslede bronzemedaljen en guldmedalje, og dertil fik Torbjørn Gasbjerg og Søren Strunge en individuel sølvmedalje hver.

2009

Femina Kvindeløb nåede endelig de magiske 4000 deltagere.

Årets Tiomila, der ikke lå længere væk end Skåne blev en regulær klubtur: 60 løbere kunne lufte den nye klubdragt på 3 herre-, dame- og ungdomshold.

En noget mindre gruppe deltog som hjælpere ved World Games i Taiwan. Turen vil bl.a. blive husket for, at Jan Hauerslev med politi-eskorte hentede de glemte SI-enheder på hotellet.

Torbjørn Gasbjerg vendte endnu engang hjem fra MTBO VM med en guldmedalje.

2010

Endelig lykkedes det Signe Søes at få en international medalje. Det blev sølv ved EM.

Erik Knudsen tog en bronze- og Rikke Kornvig en sølv- og guldmedalje ved MTBO VM.

Om efteråret startede Henrik Dagsberg NightChamp op i OK Pan regi.

2011

Flemming Nørgaard gennemførte sit 25. Wild West løb i træk - et løb, der kun findes hvert andet år. I 50 år har han begivet sig ud på 25 km lange baner på tvivlsomme kort.

Traditionen tro væltede det ind med MTBO VM-medaljer. Bjarke Refslund, Erik Knudsen og Rikke Kornvig kom hjem med 2 guld, 1 sølv og 2 bronze. Og Ida Bobach fik - stadig som junior - VM-sølv ved VM i Frankrig.

Endelig lykkedes det - efter 22 år! At vinde DM Hold efter et utal 3. og 2. pladser.

Elitecenter Århus blev startet med det formål at samle alle eliteløbere i Århus. Det gav mulighed for en »Pigesatsning« i klubben. De kvitterede med en sejr i Smålandskavlen.

2012

Pan var med ved forbundets store Find Vej Dag i foråret. Vi havde endda fået borgmester Jacob Bundsgaard ud at løbe.

Pigesatsningen gav pote. Ved Jukola/Venla - verdens største stafet - blev det til en forrygende flot 3. plads!

2013

Svenske »Skogssport« laver en 7 siders reportage om pigesatsningen - og med pigerne på forsiden.

Sidste års 3. plads bliver skiftet ud med en sejr i Venla! Ebbe Nielsens og Bjarne Hoffmanns vanvittige idé om, at OK Pan kan være verdens bedste klub er lykkedes efter 2 år.

Vi blev også igen Danmarks bedste klub, da vi vandt DM Hold.

De gode herre-løbere fik blod på tanden, så der blev startet en herregruppe, der fandt på Night Trail - en serie natløb på små stier i Marselisborg - for at skaffe penge.

Nogle af klubbens penge blev i øvrigt brugt på at renovere køkkenet.

2014

Signe Søes blev europamester, og ved VM i Italien blev det til en uhørt mængde medaljer, hvoraf flere til klubbens løbere: Guld og sølv til Søren Bobach og 2 gange sølv til Ida Bobach.

Pigesatsningen gjorde to uhørte ting: Vandt både Tiomila og Venla - hvilket er 20 år siden, nogen klub sidst havde gjort det - og dermed tilmed Venla for andet år i træk!

Også uhørt (for Pan) var det at vinde DM Hold for anden gang i træk.

Børne- og ungdomstræningen nåede et antal, der gjorde det nødvendigt at splitte i to med børn og unge hver for sig.

Årets nyskabelse var et åbent løb i kælderens under Skejby Sygehus.

2015

Bjarne Hoffmann blev i starten af året Årets Idrætsleder i Aarhus for sin rolle bag både

pige- og herresatsningen.

Efter mere end 25 års pause arrangerede klubben igen Påskeløb. Det var i Mols Bjerge og blev en stor succes.

VM blev også en kæmpesucces for Danmark med 4 guldmedaljer - heraf en på langdistancen til Ida Bobach og ikke mindre end 3 til Maja Alm. Søren Bobach blev landskendt; ikke for sin guldmedalje på sprintstafetten, men for sit møde med en bjørn i Canada.

Pigerne vandt igen - for femte gang i træk - Smålandskavlen.

2016

Ida Bobach blev kåret som Årets Idrætsudøver i Aarhus - og Maja Alm blev Årets Østjydske Sportsnavn og nomineret til Årets Sportsnavn.

Endnu en gang lykkedes det pigerne at udføre det fantastiske: vinde Tiomila! Maja Alm »guffede« 3½ minut og 8 placeringer på første halvdel af sidste tur.

Og for tredje år i træk kom der løbere hjem med medaljer fra VM. Søren og Ida Bobach havde del i hhv. sprintstafetten (guld) og damestafetten (sølv). Maja Alm vandt dertil også sprinten.

Igen vandt klubben DM Hold.

Orienteringsløb i 1950'erne

Løbskortet - standard målebordsblade og generalstabskort i 1:100.000 eller 1:40.000 - måtte man selv sørge for. I indbydelsen stod der typisk angivet hvilket kort, der skulle bruges, og man købte det så selv hos boghandleren og huskede at få et med kurver og trykt på hamppapir; det var mest slidstærkt.

Bevæbnet med kort, kompas og blyant begav man sig så vha. tog, rutebil og cykel til startstedet. Det kunne være lige så svært at finde som posterne. I startøjeblikket fik man postdefinitionerne udleveret, og kunne f.eks. læse, at post 1 lå NV retning, vejkryds 50m NØ f. "g" i "Velling skov".

Nogle brugte en nål til at prikke posten ind på kortet, men blyanten kunne også bruges. Den skulle også bruges til at notere kodebogstavet

på posten, der typisk bestod af en rød/hvid trefløjet papskærm, eller blot et rød/hvid flag.

Påklædningen var typisk, hvad man nu havde af slidstærkt tøj - f.eks. en keddeklædt og fedtelæderstøvler. Jo, det blev tungt, når det var vådt, men det var jo ens for alle. Egentligt klubdragter kom først i 1960'erne.

At tage til orienteringsløb dengang var en langvarig affære, som Georg Nielsen kunne berette fra et løb i 1947 i Tiim:

"Toget startede kl. 05.20 og efter diverse timer i bumleren, nåede vi Skjern, skiftede til Ringkøbing, hvor vi blev hentet i åben lastvogn og kørt til omklædningsstedet. Efter løbet blev der serveret gullash. Gårdejeren, som husede os, havde i dagens anledning slagtet en kvie, og syntes han ville gøre noget for alle de unge mennesker, der var kommet. Det var jo ikke hver dag, de havde besøg. Efter lasbilkørsel, diverse togs gift ankom vi til Århus godt midnat."

Orienteringsløb i 1960'erne

Ændringerne i forhold til 1950'erne var ikke store. Der kom mere orienteringsspecifik beklædning og udstyr (orienteringskompas), men kortene og posterne var de samme.

Dog gik man over til stempler og stempelpuder, så man ikke skulle have en blyant med i skoven til at notere kodebogstavet.

I slutningen af 1960'erne skete revolutionen: Det specialfremstillede orienteringskort i målestok 1:25.000. Der var to skoler, en norsk med hvide marker og grøn skov, og en svensk med gule marker og hvid skov. I længden var det den sidste, der vandt - ikke mindst takket være IOF's kortudvalg, hvor Flemming Nørgaard var med til at lave kortnormen. Ikke alle var dog lige glade for de nymodens kort, for det gjorde orienteringen alt for nem. Der stillede ikke "løberen overfor uforudsete hindringer, der giver løbet en særlig charme", som der stod i gamle dages vejledning.

Om natten gik man fra at bruge hvide natskærme og over til reflekspinde.

Alt i alt blev det altså nemmere at løbe, og man brugte da heller ikke længere 3-3½ time om en 12-14 km bane - i hvert fald ikke uden at bomme! Men det kunne man også, som en unavngiven stakkel berettede:

"Det var da sørens, som alting ligner hinanden her, og så alle de små dumme fyrretræer. Der er såmænd nok en, der er løbet med postflaget. Hov, hvad var det? Noget rødt, nåh en anden løber. Ja, det skulle også forbydes at løbe i røde bukser. Nå, der tabte jeg vist kompasset. Ja, det er nu også begrænset, hvad jeg kan bruge det til her, det er som at grave have med en teske. Pokker skulle også

køre 200 km for at blive så våd - og grøn. Alt mit tøj er grønt nu, af mos. Lad mig se, hvad er klokken? Halvanden time har jeg brugt, her inden post 5. Og der er 8 endnu. Nej, nu er spøgen drevet for vidt, hvor er den nærmeste vej, ja, bare mod nord og ud til stien, og så hjemad. Mon der stadig er varmt vand i hanerne? Sikken et møgløb, og puttede poster ovenikøbet. Klitløb skulle forbydes!".

Klasse	Nr.	Løbetid		Placering	
		Maal			
Klasse Karl Johan Jensen			Notes Mellem- tider her	Kontrol Bogstave/Stempel her:	
	12				12
	11				11
	10				10
	9				9
	8				8
	7	10 50		D	7
	6	10 26		A	6
	5	10 14		G	5
	4	10 10		P	4
	3	10 01		O	3
	2	9 52		S	2
	1	9 40		T	1
	Start	09 32			

Klasse
Karl Johan Jensen

Klasse
Karl Johan Jensen

Orienteringsklubben "PAN"

Kontrolkort fra 1960'erne. Bemærk pladsen til at skrive stræktider op.

Orienteringsløb i 1970'erne

Orienteringskort! Udbredelsen af specialfremstillede o-kort - og nok også mediedækningen af VM i 1974 - betød at orienteringsløb blev kendt og til at finde ud af for de fleste.

Mens der i 1960'erne kun var fire farver på o-kort (sort, blå, brun og gul), så kom den femte (grøn, hvis du skulle være i tvivl) til i 1970. Det betød, at gennemløbeligheden af skoven kunne markeres, hvilket var et stort skridt fremad. Der kom også en hel del nye symboler, f.eks. sand, bevoksningsgrænse og ruin. Andre symboler blev ændret, specielt mose, så de ligner dem, vi har i dag.

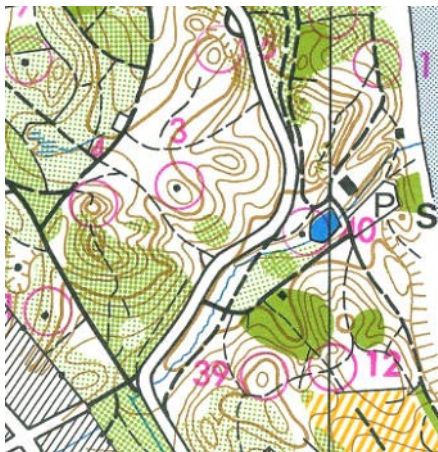
1. РЕЛЬЕФ	В. 100 Поверхность с микронеровностями
A. 010 Основная горизонталь	В. 010 Горизонтальный рельеф
A. 020 Уступчатая горизонталь	2. СКАЛЫ И НАМНИ
A. 030 Волнистая горизонталь	В. 030 Неправильный скальный склон
A. 040 Вертикаль	В. 040 Неправильная скальная стена
A. 050 Крутой обрыв	В. 050 Предельная скальная структура
A. 060 Малая извилистая линия	В. 060 Скальная яма
A. 070 Прямая	В. 070 Пещера

Sovjetrussisk udgave af 1975-kortnormen.

Forskellen fra den kortnorm, der blev færdig i 1974 og i dag er minimal, og man vil uden problemer kunne forstå et kort fra 1975. Kortnormen blev international - ligesom postbeskrivelserne fik deres norm, så man kunne deltage i et løb overalt i verden uden at kunne forstå sproget.

I løbet af første halvdel af 70'erne fik OK Pan tegnet ikke mindre end 20 kort dækkende fra Gjærn Bakker i vest til Ebeltoft Syd i øst.

I forbindelse med VM i 1974 oplevede orienteringssporten som helhed en voldsom

tilgang, og der begyndte at komme mere service til løbene, f.eks. børneparkering, og antallet af klasser eksploderede.

I løbet af tiåret blev organiseringen af o-sporten også mere udpræget. Der blev lavet landsholdssamlinger, ungdomskurser m.m. ligesom TRIM-orientering nåede ud til en meget stor mængde mennesker. I 1978 startede DOF op med skoleorientering, og de første skolekort så dagens lys.

DM i skoleorientering 1983.

Regulært orienteringstøj dukkede også op, såsom nylondragten, brændenældbukserne, o-skoene og pandelampen.

Orienteringsløb i 1980'erne

I samfundet var der megen fokus på og debat omkring indførelse af EDB. Indenfor orienteringsløb skete det bare - både ved løbsafviklingen og ved korttegningen.

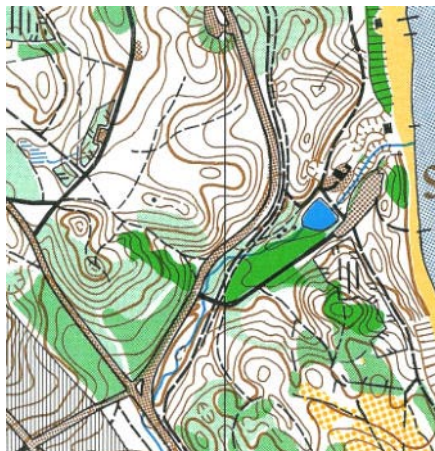
Team Danmark blev dannet i 1981, og allerede fra første uddeling af midler (samlet 1 mio kr) var der penge til dansk orientering. I 1984 startede Himmelbjergegnens Natur- og Idræts efterskole, som siden da har haft enorm betydning for ungdomsløbere over hele landet.

Starten ved Påsken 1990.

Etapeløb som Påskeløbene eller Jysk 3-dages blev efterhånden meget populære og kulminerede med over 2500 deltagere. OK West startede Påskeløbene i 1969 og stod gennem mange år for hvert tredje år. I 1983 lød det i Thomas Hjerrilds beretning:

“[Kærgaard Plantage]. Plantagen var af normal klitplantagestandard, men når man kom ud i klitterne, begyndte der for alvor at ske ting og sager, hvis man ikke passede ekstremt meget på, hvad man gjorde, og der var der vist mange, der ikke gjorde. [Bordrup Plantage] ... kun halvdelen af kortet var fyldt med ‘snuskekurver’. Til gengæld skulle man måske have investeret i et par svømmefødder. [Vrøgum Plantage] var værre end de to andre plantager tilsammen, det

var ‘snuskesnuskekurver’. Men trods alt et lækkert terræn.”

Med de mange løbere begyndte edb også at finde vej ind i løbsafviklingen. Her var Pan med fra start, hvor Ivan Christensen faktisk allerede i 1979 var med til at lave beregning til Påskeløbene på en IBM 370 lignende maskine. Sidst på tiåret kunne man ikke forestille sig et løb uden edb, hvor Finn Arildsen havde lavet sine to programmer CONDES og LOEB.

Men den voldsomme tilgang af løbere i 70'erne betød også, at der blev mere fokus på sporten og det gav problemer med skovadgang, idet flere skovejere så orienteringsløbere som folk, der ødelagde skoven. I 1985 blev Pan således nødt til at aflyse DM Nat pga. manglende skovtilladelse. Så nye begreber som vildtvenlig banelægning og vildtflommer dukkede op.

Den store udvikling skete på korttegningsområdet, hvor dels fotogrammetrisk udtegning af grundkort vandt frem, og rentegning på computer blev udviklet med Flemming Nørgaard som primus motor.

Orienteringsløb i 1990'erne

- eller "Tarzan i tights", hvilket var titlen på en tv-udsendelse om o-løb i starten af 1990'erne. Årtiet var præget af professionalisering og mere fokus på medierne

Og tights var ganske rigtigt vundet frem som løbetøj blandt o-løbere. Væk var brændenældbukser, o-strømper og benbeskyttere. Nu skulle brombærerne kunne mærkes.

I 1991 startede Spring Cup med en vision om at være et internationalt stævne, hvilket må siges at være lykkedes for dem. I det hele taget blev orientering i Danmark mere international - både blandt elite og bredde. Eliten fandt ud af at bosætte sig i udlandet for at blive bedre og bredden fandt også ud af at tage til løb i udlandet, ikke mindst flerdagesløb i sommerferien, som Line Iversen var til i Font-Romeu i 1993:

"For at komme til start på den sidste etape skulle man med bjergbanen fra byen, og bagefter vade op af en slalomløjpe. Man løb så i en bue og tilbage til byen for til sidst at løbe igennem opløbet op ad byens hovedgade - en fin og festlig afslutning på løbet."

Løbet var Fransk 5-dages, foregik i Pyrenæerne, og Danmark var faktisk næststørste nation efter Frankrig.

DOF blev mere professionel med ansættelsen af landstræner, breddekonsulent og kortkonsulent i starten af årtiet og Plan 95 blev fremlagt. Talentmiljøer og Team Danmark Centre dukkede op, og eliten havde gode muligheder. Det kvitterede den så med at levere en række verdensmestre både ved senior- og junior-VM. Ikke mindst var det

danske herre-stafethold urørlige i 1997-98.

Danmark begyndte også at arrangere internationale arrangementer, såsom World Cup, Junior VM og Veteran VM. Sammen med eliteresultaterne var det med til at gøre orienteringsløb mere kendt.

Årtiets teknologiske nyhed var elektronisk klipkontrol med Emit som de første og SportIdent sidst på årtiet. Denne nyskabelse gav anledning til megen debat, specielt når systemerne af forskellige grunde svigtede. Men de gav også mulighed for at få stræktider - noget som man ikke havde brugt siden 1950'erne, hvor løberne selv skrev deres passagetid ved posterne op på kontrolkortet.

Guld til drengene ved Junior-VM 1995 i Horsens.

Orienteringsløb i 2000'erne

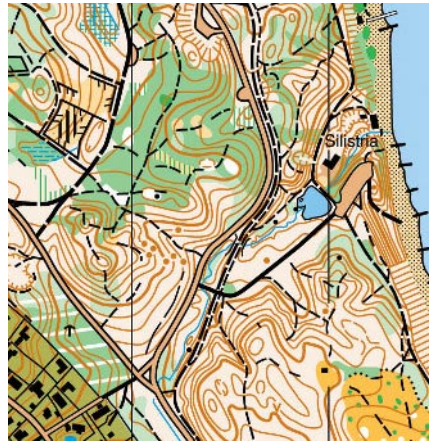
»GPS er for idioter« udbød Signe Søes, da hun var på besøg i radioens »De sorte spejdere« efter EM i Estland i 2006 og blev spurgt, om man brugte GPS, når man sådan skulle finde rundt i skoven.

Men GPS vandt faktisk mere og mere frem i løbet af sidste halvdel af 2000'erne - ikke for at finde vej, men for at vise, hvilken vej man løb. Det være sig som et GPS-ur, hvor man bagefter kunne downloade trackingen af ens løb, eller mere sofistikeret en GPS-tracker med indbygget sender, så man på stævnepladsen kunne se live, hvor løberne var henne. Det sidste blev ved et VM brugt for første gang ved VM i Aarhus i 2006, hvor også TV-produktion og storskærm var i brug - endnu to nye tiltag.

I det hele taget var Danmark begyndt at melde sig mere konstant i medaljerækkerne og som arrangør af mesterskabsstævner. På medaljesiden var det især juniorene og mountainbikerne, der tog sig for af retterne. Og som arrangør var Danmark ud over VM i 2006 vært ved fire internationale mesterskaber i årtiet.

Storskærmsproduktion og GPS-tracking kunne man komme til at se på »arenaen« som stævnepladsen kom til at hedde.

Farveprint til orienteringskortene vandt frem i stor stil, hvilket igen - sammen med rentegning på computer - gav anledning til oftere opdateringer af kortene og med mere præcise grundkort større detaljegrad.

Endnu mere detaljeret var kortene til den nye disciplin: Sprint-orienteering. Med IOF's Leibniz-konvention og målet om at få orientering på det olympiske program blev orientering i park og by med egen kortnorm indført - måske den største nyskabelse indenfor sporten siden fælles kortnorm 30 år tidligere. Sprint viste sig med tiden at være en succes.

Grønland kom på orienterings-verdenskortet med Arctic Midnight Orienteering, der siden 2000 hvert år har tiltrukket en flok løbere til en ekstraordinær oplevelse med isbjerge - og slædehunde, som Kell Sønnichsen mødte :

»Strækket gik lige igennem et område med slædehunde. Området var godt afmærket på kortet, men nordligere - hundene var blevet flyttet 14 dage før. Heldigvis havde jeg en lokal løber foran mig, så jeg åndede ham i nakken hele vejen igennem området, mens han jog hundene væk.«

Klubbens navn og logo

Klubben fik allerede fra start navnet "Pan" efter forslag af Georg Nielsen. Pan stammer fra den græske mytologi, og ud over at være gud for gedehyrder, så er han beskytter af jægerne og skovens veje og stier.

Logoet var også på plads næsten med det samme, og kunne bruges i det første nummer af Pan-Posten i 1947. Palle Hinge fandt det hos et gammelt filmselskab, Gloria, og Erik Nielsen, Mols, rentegnede det.

